

natkozó szabálya nemcsak a háborus katonai szolgálatot teljesítőkre vonatkozik (C. II. 1584/1931.); s hogy a szolgálat ideje a végkielégítés kiszámítása szempontjából az üzem tulajdonában bekövetkezett átruházás ellenére egységesnek és folytatónak tekintendő (C. II. 5386/1931.).

A felmondás alaki érvénye tekintetében a szolgálat teljesítésének helye irányadó (C. II. 4864/1931.). (Folytatom.)

Dr. Huppert Leó.

A telekkönyv-vezető nem honoratior. A házassági vagyonjog keretébe tartozó: közszeremény kiszámításánál a gyakorlat: az értéktöbblet elvét alkalmazza. Ezt fogadta el — a reálszereményi elvvel szemben — a tervezet is.

A főszerzőség a nemesség előjoga volt. Az a közjogi nemesi szervezet, amelyben a magyarság 1848-ig élt, szükségszerűleg magával hozta, hogy a birtok szerzője főképp a férfi lehetett. Belejátszott ebbe a felfogásba az ország katonai védelmi rendszere és a hadi érdemek által való szerzés eszméje is. A családi vagyon a fiágon így öröklődött nemzedékről nemzedékre. Az akkori gazdasági és öröklési rendszer — a háziasszony munkásságának a quasi öröklési jellegű özvegyi jogon túlmenő vagyoni értéket csak a kivételes rendelkezések szerint juttatott.

A volt jobbágyokra nézve a H. K. III. R. 29. címe rendelkezett: . . . a feleség abban a vagyonban, melyet férje a házasság tartama alatt szerzett, mindig részessé és osztályossá válik.

A kiváltságos kerületek és a városok polgársági joga a részletekben különyszerű szabályozásokat tüntet föl.

A nemesség és volt jobbágyok osztálya által közrefogott „középosztály” fogalmi körét a modern élet a köz- és magánhivatalnokok oly széles rétegével telítette, hogy a középosztály fogalmi körén belül is a főszerzőség tekintetében sokszoros árnyalódásokat találunk.

Addig, amíg a főbb hivatalok viselése és viselhetése a nemességgel szoros kapcsolatban volt, a főszerzőség vitára nem adott alkalmat. A közszerzőségi szabály ismeretes.

A viták akkor vetődtek föl, amikor a „közhivatalnokok” élethivatása vagyonszerzési lehetőséggé vált és amikor a szabad foglalkozások: orvosi, mérnöki stb. foglalkozások a családi vagyon háttéré nélkül is nagyobb vagyonszerzésének lehetőségét nyújtották anélkül, hogy a háziasszony a takarékoságon kívül más módon is közrehatott volna.

A mai leromlott gazdasági viszonyok között az ügyvéd,

orvos, mérnök főszerezése is *gazdasági* nézőpontból problémátikusává vált: a honorariumok ma nem vagyongyűjtő mértékben folynak be — a nagy jövedelmű egyénektől eltekintve. A jogi elv azonban ma is áll.

A nők mai gazdasági helyzete siettetni fogja a közszerzemény kérdésének gazdasági nézőpontból való megoldását.

E helyen nem részletezem, csak reámutatok a családnak a megélhetésért folytatott közös küzdelmére. A munka módja a földművelésben, iparban, kereskedelemben és hivatalnokcsaládban más és más, de ahol a nő dolgozik: egyaránt vagyont mentő és vagyont gyűjtő. Avaritia = takarékoság: nőnemű és nem himnemű. Ezért helytálló a mindennapi élet szempontjából, hogy: a termelő munkából élő néposztályok életviszonyainak megfelelő s amúgy is már a népesség legnagyobb részére hatályos „közszerzemény” jogintézményét a tervezet a nemesekre, a honoratorokra és a jászkunokra is elvileg kiterjeszti. Az ellenkezőt kössek ki — akik akarják és tudják.

A bírói gyakorlat — jöllehet a gazdasági viszonyok kényszere erre az irányzatra szorítja — a fennálló joggal szemben nem teheti meg a soká nem késhető bátor lépést.

A jog- és gazdaságtörténeti szemlélet a dolgozó „nemes” *feltétlen* főszerező jogát ma már nem tartja kellően megokoltnak. Az a gazdasági tevékenység és munkakör a döntő, amelyben a család tevékenységét kifejezi. A feladásbe nem ment nemesi életmód helyett a földművelés, ipar, kereskedelem keretében a „nemesi” előnév aligha értéktermelő tényező. Tiszteletreméltó az élet küzdelmében, ha bárki a helyét megállja, de a feleség mai munkaköre értéktermelő vagy értékmérő jelentőségétől egy régi jogtétel folytán ma már meg nem fosztható. A nemes főszerezőségét: ha földbirtokos, vitatni ma nem lehet, de ha disznókereskedő, mézárós, iparos, szállómunkás és a felesége különös *tevékenysége* folytán kis vagyonhoz jut, aligha lehet főszerezőnek minősíteni. A minősítésnél, az értéklésnél a súlypontot át kell helyezni a foglalkozásra, ha a mai közfelfogás erkölcsi erejét felismerjük. A jogszabályt a benne rejlő erkölcsi érték állandósítja. Sokkal határozatlanabbak az ismérvek: a honoratorokra nézve. Az ellentétes döntések nem megnyugtatók. A telekkönyvvezető főszerezőségét meg nem állapító P. III. 4445/1931. sz. Kúriai döntés rendszerbevégoán helyes.

A magán-alkalmazottakra nézve, mivel ezek az ipar és kereskedelem keretében fejtenek ki tevékenységet: a közszerzemény elve nyer alkalmazást. (dr. t. gy.)